

Anmälan mot Tekniska nämnden i Gotlands kommun angående handläggningen av ett ärende om bostadsanpassningsbidrag

Anmälan

AA begärde att JO skulle granska Tekniska nämndens i Gotlands kommun handläggning av en ansökan om bostadsanpassningsbidrag och framförde bl.a. följande. BB och CC hade hos nämnden ansökt om bostadsanpassningsbidrag med anledning av sonen DD:s behov. Nämnden beslutade att lämna tillbaka ansökan utan åtgärd, med hänvisning till att nämnden tidigare hade avslagit en ansökan från dem om bostadsanpassningsbidrag.

Utredning

Efter remiss anförde nämnden bl.a. följande.

1 Bakgrund – historik

Makarna BB och CC, föräldrar till den funktionshindrade DD född 1986, kontaktade nämnden med anledning av ett planerat köp av en fastighet i Visby för en bedömning av hur byggnationen, bostaden, lämpade sig för DD:s behov. Vid en gemensam besiktning den 10 juni 1993 av en nämndens handläggare jämte en arbetsterapeut från barnhabiliteringen och makarna upplystes makarna om att den tillämnade bostaden, nedan bostaden, inte var lämplig med tanke på DD:s funktionshinder.

I ansökan om bostadsanpassningsbidrag, som inkom till nämnden den 12 januari 1994, ansökte BB och CC om bidrag till ett flertal åtgärder i bostaden, till vilken familjen nu flyttat. Nämnden biföll i beslut den 15 september 1994 ansökan delvis för mindre anpassningsåtgärder som skulle ha beviljats oberoende val av bostad. Ansökan fullföljdes i övriga delar utan framgång hos de allmänna förvaltningsdomstolarna intill dess att Regeringsrätten den 22 december 1995 beslutade att inte meddela prövningstillstånd.

BB och CC inkom med ny ansökan hos nämnden den 9 november 2001 om bostadsanpassningsbidrag avseende anpassningsåtgärder på övervåningen i bostaden i form av dusch och toalett. Ansökan avslogs av nämnden i beslut den 23 november 2001 med hänvisning till den bedömning som gjorts i det tidigare ärendet och som stått sig genom instansordningen och då något nytt inte framkommit. Beslutet överklagades inte.

2 Anmälda förhållanden

Den 29 januari 2002 inkommer BB och CC med ny ansökan om bostadsanpassningsbidrag som i allt väsentligt är likalydande med den som avslogs den 23 november 2001.

I en skrivelse till BB och CC dagtecknad den 5 februari 2002 rubricerad Beträffande ansökan om bostadsbidrag anför en av nämndens handläggare följande:

”Ansökan om bostadsanpassningsbidrag till dusch och toalett har inkommit 29/1 - 02. Ansökan om detta har tidigare inkommit 01-11 -09 och beslutet dnr 30593, 2001-11-23 var negativt.

Därför sänder vi tillbaka originalansökan daterad 29/1 -02 och ärendet avskrivs som: Ansökan utan åtgärd på grund av tidigare avslagsbeslut.”

3 Nämndens bedömning

Frågorna i ärendet gäller främst dels icke lagfästa principer om rättskraftens natur i förvaltningsärenden, dels icke lagfästa principer om tillämplig lag vid prövningen.

3.3 Tillämpningen i det enskilda fallet

Med hänsyn till vad som framkommit ovan om motiven till nu aktuell bestämmelse i LBAB [lagen om bostadsanpassningsbidrag m.m.; JO:s anmärkning] framstår det inte som vore det uppenbart att nämnden har någon omfattande utrednings- eller motiveringsskyldighet när en ny ansökan avser samma förhållanden som tidigare prövats och överprövats. Som motiven utformats framstår det tvärtom som en materiell bundenhet till utgången av prövningen av den första ansökan är åsyftad. Särskilt som det bidrag som skulle kunna utgå enligt den nya lydelsen även motsvarar vad som beviljades redan i 1994 års beslut och inte ändrades av överinstanser-na och då en ny ansökan prövats den 23 november 2001.

Lydelsen av den av AA anmälda skrivelsen innehåller flera så kallade lokutioner, av vilka någon tyder på ett beslut i sak och någon på ett beslut på processuella grunder. Klart är dock att innebörden av skrivelsen är ett beslut som gått sökanden emot. Därmed borde den ha försetts med en underrättelse om hur beslutet kunde överklagas.

Vidare finner nämnden det givetvis inte nöjaktigt att originalhandlingar återsänds till sökanden i ett ärendeslag som nämnden är behörig att pröva. Nämnden vill dock framhålla att den bevarat kopior.

Sammanfattningsvis föranleder anmälningsärendet att nämnden kommer att för-anstalta om information till nämndens handläggare om de förvaltningsrättsliga regler och principer som normalt gäller vid myndighetsutövning. Vidare kommer det ärende som väcktes av den anmälda skrivelsen att tas upp till omprövning.

AA lämnades tillfälle att kommentera remissvaret, men hördes inte av.

Bedömning

JO:s granskning är av rättslig art och avser främst tillämpningen av gällande förfaranderegler.

Av utredningen framgår att BB och CC i en ansökan som kom in till nämnden den 29 januari 2002 sökte bostadsanpassningsbidrag för vissa åtgärder. Enligt vad nämnden uppgett i remissvaret var ansökan i allt väsentligt likalydande med en tidigare ansökan, som hade avslagits av nämnden genom ett beslut den 23 november 2001. BB och CC:s nya ansökan besvarades av nämnden genom ett beslut den 5 februari 2002. Vad gäller utformningen av detta beslut vill jag påpeka följande. I beslutet anføres att ärendet avskrivs och att ansökan inte föranleder någon åtgärd, varvid beslutet sålunda skulle vara ett avskrivningsbeslut. Innebörden av beslutet är emellertid att det enligt nämndens uppfattning förelåg hinder att pröva ansökan

med hänsyn till det beslut som tidigare hade fattas. Beslutet utgjorde således i realiteten ett avvisningsbeslut och skulle ha formulerats som ett sådant. Som nämnden har anfört skulle den i anslutning till beslutet också ha lämnat BB och CC en underrättelse om hur det kunde överklagas.

Beträffande frågan om rättskraft är, som nämnden har påtalat, huvudprincipen att avslagsbeslut inte vinner s.k. negativ rättskraft. Det innebär att ett avslagsbeslut normalt inte hindrar en myndighet att ta upp en förnyad ansökan om samma förman till prövning och eventuellt bifalla den (se Strömberg, Allmän förvaltningsrätt, 22 u. 2003, s. 71 f.). Av rättspraxis framgår att det finns undantag från denna princip (se RÅ 2002 ref. 61, som rörde en försäkringskassas prövning i en fråga om livränta). Jag har inte tillräckligt underlag för att göra en bedömning av om nämndens avslagsbeslut med anledning av BB och CC:s tidigare ansökan medförde att deras nya ansökan inte kunde prövas. Denna fråga hade kunnat överprövas i ordinarie ordning och jag går därför inte vidare i saken. Jag noterar dock att nämnden har uppgett att ärendet skulle omprövas.

Nämnden har vidare anfört att ansökningshandlingarna i original inte borde ha återsänts till BB och CC. Jag instämmer i detta.

Med den kritik som ligger i det sagda avslutar jag ärendet.